

Streszczenie

Opracowana rozprawa doktorska dotyczy techniki Michaiła Czechowa, a centralnym zagadnieniem w ramach prowadzonych przeze mnie badań było zrozumienie korelacji między fizycznością, psychologią i wyobraźnią w odniesieniu do tej techniki, a także zastosowanie jej w procesie tworzenia spektakli teatralnych.

Ze względu na uwarunkowania historyczne, system Stanisławskiego był i nadal jest głównym podejściem proponowanym studentom aktorstwa w Polsce, a dostęp do alternatywnych metod jest wciąż znikomy. Początkowy impuls do przeprowadzenia tych badań wynikał więc z potrzeby znalezienia innego sposobu pracy oraz chęci pogłębienia wiedzy dotyczącej psychofizyczności i pracy z wyobraźnią.

Technika Michaiła Czechowa jest powszechnie znana w Stanach Zjednoczonych i staje się coraz bardziej popularna na całym świecie. Istnieje coraz więcej publikacji i podręczników w języku angielskim, a także w innych językach, ale liczba materiałów na jej temat w języku polskim jest niewielka. Dlatego moim celem było nie tylko nauczenie się jej samemu, ale także jej popularyzacja. Jednym z wyzwań, które pojawiło się podczas opracowywania rozprawy było przetłumaczenie terminologii techniki Czechowa, oraz właściwe opisanie trudno uchwytnych doświadczeń pracy z nią.

W Części I niniejszej pracy opisuję biografię Michaiła Czechowa – najważniejsze wydarzenia i inspiracje, które go kształtowały oraz drogę zarówno samego artysty jak i rozprzestrzeniania się jego techniki. W tej części zestawiam także technikę Czechowa z systemem Stanisławskiego, o różnicach których to metod mówi z jednej strony sam Czechow, a z drugiej strony inni twórcy teatralni. W Części II przedstawiam pewne kluczowe zagadnienia techniki dotyczące zależności między fizycznością, psychiką i wyobraźnią poszerzając kontekst o chociażby psychologię Carla Gustawa Junga, czy Arnolda Mindella, ale też o moje własne spostrzeżenia. W Części III opisuję wybrane narzędzia i ćwiczenia, które poznawałem ucząc się techniki w USA od 2018 roku. Z kolei w Części IV znajduje się opis pracy nad spektaklem „Ferdynand” w mojej reżyserii, do stworzenia którego została wykorzystana technika Czechowa. Celem rozprawy jest możliwie jak najszersze przedstawienie zagadnień techniki, możliwości jej zastosowania i ukazanie jej jako alternatywnego sposobu pracy.

W toku rozprawy wyciągam wnioski mówiące o tym, że technika Michała Czechowa pomaga zrozumieć współzależności pomiędzy działaniami fizycznymi, psychiką i wyobraźnią

oferując zestaw praktycznych narzędzi. Technika ta może być alternatywną metodą pracy dla performerów i skutecznym językiem komunikacji między aktorami, tancerzami i reżyserami.

Abstract

The concluded dissertation explores the Michael Chekhov technique with the central focus of my research on understanding the correlation between physicality, psychology, and imagination in reference to this technique, as well as its application in the process of creating theatre performances.

Due to historical factors, Stanislavski's system was and still is the main approach offered to acting students in Poland and access to alternative methods is still scarce. Therefore, the initial impulse to conduct this research comes from the need to find a different way of working and the desire to deepen the knowledge of psycho-physicality and ways of working with imagination.

The Michael Chekhov technique is widely known in the US and is becoming more and more popular worldwide. There is an increasing number of publications and guidebooks in English, as well as in other languages, but the number of materials about it in Polish is constrained. Therefore, my goal was not only to learn it myself but also to popularize it. One of the challenges that arose during the process of writing the dissertation was to translate the terminology of the Chekhov technique, and properly describe the intangible experiences of working with it.

In Part I of this dissertation, I describe Michael Chekhov's biography - the key events and inspirations that shaped him, the path of the artist himself, and how the technique was spreading. In this part, I also juxtapose Chekhov's technique with Stanislavsky's system, the differences of which are discussed on the one hand, by Chekhov himself, and on the other hand by other theater artists. In Part II, I present some key aspects of technique concerning the relationship between physicality, psyche, and imagination, expanding the context with i.e. the psychology of Carl Gustav Jung or Arnold Mindell, as well as my own observations. In Part III, I describe selected tools and exercises I've been learning since I started studying the technique in the US in 2018. Part IV comprises of a description of the work on the play "Ferdynand" directed by me, for the creation of which Chekhov's technique was used. The purpose of the dissertation is to present the aspects of the technique as extensively as possible, the ways of its application, and to present it as an alternative form of working.

In the course of the dissertation, I draw conclusions that the Michael Chekhov technique helps to understand the correlations between physical actions, psyche, and imagination offering

a set of practical tools. The technique can be an alternative working method for performers and an effective way of communication between actors, dancers, and directors.